

Recomandarea nr.11
Privind examinarea cererilor depuse de S.A. "TERMOCOM",
S.A. "APĂ CANAL", S.A. "CHIȘINĂU GAZ"

Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2012, nr.10, pag.5

* * *

Constatînd un număr impunător de cereri de chemare în judecată înaintate de S.A. "Termocom", S.A. "Apă-Canal", S.A. "Chișinău-Gaz" către consumatorii nemijlociți de energie termică, apă potabilă și menajeră, gaz natural, aceștia pretind recuperarea datoriilor pentru serviciile prestate.

Ținînd cont de faptul: că se atestă o practică judiciară neuniformă de soluționare a acestei categorii de litigii, atît de către judecătorii, cît și de către instanțele ierarhic superioare; că sunt implicați mai mulți subiecți procesuali, statutul cărora nu este pe deplin justificat legal; că sunt interpretate eronat atît normele de drept material, cît și cele procesuale, Curtea Supremă de Justiție consideră necesar de a explica următoarele:

- Normele materiale aplicabile situațiilor litigioase menționate sunt: Legea serviciilor publice de gospodărie comunală, nr.1402/24.10.2002, //Monitorul Oficial 14-17/49, 07.02.2003, precum și Hotărîrea Guvernului nr.191 din 19.02.2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă// Monitorul Oficial Nr.29-31/28.02.2002.

- Potrivit actelor normative menționate, în cazurile cînd se pretind plățile pentru serviciile locative, comunale și necomunale, calitatea procesuală de pîrît revine proprietarilor, chiriașilor și locatarilor caselor individuale, apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine și încăperilor nelocuibile din bloc, **conform contractelor**, în baza conturilor (bonurilor) lunare respective pentru fiecare tip de serviciu, eliberat de furnizori gestionari sau prestatorii de servicii (pct.17 Hotărîrea Guvernului nr.191 din 19.02.2002).

- Însă calitatea procesuală de reclamant o poate avea pretinsul titular al dreptului încălcat (art.59 alin.(1) CPC al RM). SA "Termocom", ca reclamant, în majoritatea covîrșitoare a cazurilor, pretinde apărarea judiciară a unui drept care i-ar aparține. Mai mult ca atît, în viziunea reclamantului, acest drept este opozabil utilizatorilor nemijlociți ai energiei termice. În realitate, S.A. "Termocom" are încheiate contracte de livrare-utilizare a energiei termice cu ÎMGFL, CCL, APLP, ACC, în volumul stabilit de ambele părți, pînă la hotarul de delimitare a apartenenței de balanță. Conturile personale pe numele pîrîților sînt deschise în majoritatea cazurilor la ÎMGFL-uri, precum și la APLP, ACC și CCL, între S.A. "Termocom" nu există contracte încheiate cu proprietarii, chiriașii și locatarii caselor individuale, apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine și încăperilor nelocuibile din bloc. Adică, între acești subiecți lipsește legătura juridică și, ca rezultat, raportul material litigios.

- Conform art.25 alin.(1) din Legea 1402/24.10.2002, persoanele fizice și juridice care beneficiază de servicii publice de gospodărie comunală sînt obligate să achite contravaloarea serviciilor prestate, conform facturilor primite, în termenul prevăzut de contractul încheiat între operator și utilizator. Operatorul care are încheiate contracte cu furnizorul este ori ÎMGFL, ori CCL sau APLP și nicidecum S.A. "Termocom". Interpretarea extensivă a art.25 alin.(5) din Legea 1402/24.10.2002 este eronată și nu poate fi justificată temeinicia pretențiilor S.A. "Termocom". Chiar dacă legea prevede că *"Agenții economici care furnizează/prestează servicii de gospodărie comunală fără contracte cu utilizatorii, în caz de neachitare a sumelor datorate, pot acționa conform prevederilor alin.(2)-(4)"*, nu se acceptă aplicarea acesteia decît în cazurile cînd contractele lipsesc cu desăvîrșire (de ex.: furnizarea energiei electrice de către ÎCS "Red Union Fenosa" - fără contract). În cazul în care contract există, acesta nu poate fi ocolit sau ignorat cu rea-credință. În consecință, dreptul

pretins în judecată de către S.A. “Termocom” nu este opozabil decât subiectului cu care are contract încheiat. În caz contrar, persistă riscul ca împotriva unuia și aceluiași utilizator de energie termică să fie intentate acțiuni privind achitarea aceluiași serviciu prestat atât de către ÎMGFL, cât și de către S.A. “Termocom”. Perturbarea ordinii de drept, prin emiterea de hotărâri judecătorești contradictorii sau care se suprapun este inadmisibilă.

- Ținând cont de cele enunțate, rezultă că S.A. “Termocom” sau alt agent economic similar care înaintază astfel de pretenții se îndreaptă către pârții nerespectivi. Însă legea procesuală în vigoare, începând cu 17.11.2006, nu prevede soluții procesuale speciale pentru astfel de situații. De aceea, luând în considerare faptul că pretențiile reclamantului S.A. “Termocom” sunt îndreptate eronat și abuziv împotriva unor subiecți cu care acesta nu este nici într-un raport juridic, nu sunt justificate pe temeiuri juridice care ar genera obligații (de ex.: contracte directe cu utilizatorii) instanțele de judecată urmează să respingă în fond, ca neîntemeiate astfel de acțiuni prin hotărâri judecătorești, ținând cont de argumentele expuse mai sus. Iar instanțele ierarhic superioare nu vor cassa hotărârile astfel motivate.

- Totodată, ținem să atenționăm că restituirea cererilor S.A. “Termocom” în baza art.170 alin.(1) lit.e) CPC sau scoaterea de pe rol a acestor categorii de cereri în baza art.267 lit.c) CPC, invocându-se faptul că “cererea nu este semnată ori este semnată de o persoană neîmputernicită de a o semna ori este semnată fără a se indica funcția semnatarului” este flagrant greșită, aceasta contravine esenței și spiritului normelor procesuale menționate. În majoritatea cazurilor, judecătorii, depășindu-și rolul de exponent al unei instanțe imparțiale și obiective, afectând principiul disponibilității reclamantului, își motivează încheierile de restituire sau scoaterea de pe rol a cererii prin faptul că instanța consideră ÎMGFL-ul ca reclamant adevărat, iar S.A. “Termocom” ca reprezentant al acestuia. **Legea procesuală nu prevede reprezentarea unei persoane juridice de către o altă persoană juridică, chiar dacă acestea de comun acord ar accepta acest lucru.** Iar art.170 alin.(1) lit.e) și art.267 lit.c) CPC se referă anume la reprezentarea judiciară. Conform art.75 alin.(2) CPC *“Procesele persoanelor juridice se susțin în instanță de judecată de către organele lor de administrare, care acționează în limitele împuternicirilor atribuite prin lege, prin alte acte normative sau prin actele lor de constituire, precum și de către alți angajați împuterniciți ai persoanei juridice sau de către avocați.”* În pofida faptului că ÎMGFL-ul (sau APLP, CCL) nu formulează pretenții în procesele intentate de S.A. “Termocom”, instanțele inventează lipsa împuternicirilor din partea unui reclamant inexistent. Considerăm inadmisibil acest lucru și credem că unica soluție justă este casarea unor astfel de încheieri de către instanța ierarhic superioară.

- Atenționăm instanțele de judecată că cererile depuse de către furnizori cum ar fi: S.A. “Termocom”, S.A. “Apă-Canal”, S.A. “Chișinău-Gaz” împotriva utilizatorilor de servicii comunale cu care aceștia nu au încheiat contracte, trebuie să corespundă cerințelor de formă și conținut prevăzute de art.166-167 CPC. Instanțele nu vor primi pe rol astfel de cereri (procedând conform art.171 CPC), dacă acestea nu vor fi însoțite de dovada achitării taxei de stat în cuantumul prevăzut de lege. În eventualitatea în care persoanele juridice declarate în stare de insolvabilitate, solicită în instanța de judecată creanțe debitoare, acestea vor plăti taxa de stat după examinarea cauzei, dar nu mai târziu de 6 luni din data adoptării de către instanța de judecată a hotărârii (art.86 alin.(2) CPC).

- Totodată, atenționăm instanțele de judecată că, începând cu 01.12.2012, conform Legii nr.155 din 05.07.2012, se pot emite în condițiile Codului de procedură civilă ordonanțe judecătorești în cazul în care pretenția rezultă din facturi care au scadența la data depunerii lor art.345 lit.n) CPC). Creditorii respectivi vor putea beneficia în condițiile legii de această procedură simplificată.